

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Харківська державна академія фізичної культури
Львівський державний університет фізичної культури імені
Івана Боберського
Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра
Довженка
London Metropolitan University (Університет Лондон Метрополітен)
Університет Миколи Коперника (Республіка Польща)**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

01 грудня 2023 року

CURRENT ISSUES OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

collection of materials of the IV All-Ukrainian Scientific and Practical
conferences with international participation

December 01, 2023

Полтава, 2023

Долженкова О. С., студентка групи 102-ФП
*Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;*
Горголь П. С., завідувач кафедри ХТВС, доцент
*Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

СУЧАСНИЙ ТА ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Упродовж тисячоліть на території сучасної України виникали, розвивалися і зникали різні спільноти людей. Проте населення корінних народів залишалося незмінним, змінювалися лише їх назви. В епоху палеоліту виникли перші клани як форма групового життя людей. Важливу роль у цьому процесі відігравали побут, праця та фізичне навантаження. Основними засобами існування були полювання, збиральництво та рибальство. Для виживання людям доводилося захищатися від ворогів і диких тварин.

Боротьба людей між собою постійно потребувала поліпшення умов ведення бою. Кожне плем'я чи спільнота накопичували власні ефективні бойові прийоми для захисту своєї ідентичності. Оскільки це була боротьба не на життя, а на смерть, то невдача або необережність були рівносильні смерті або довічному приниженню як військовополоненого. Таким чином, найкращі бойові якості відточувалися і накопичувалися методами суто природного відбору. Завдяки цьому воїни могли захищати себе і забезпечувати подальший розвиток спільноти [1].

Як відомо, до VII століття, наші пращури жили родовими відносинами. На зміну їм прийшли общинні спільноти. Цей період був переходом від військової демократії до феодалізму. У цей період почали формуватися елементи громадянської фізичної культури, основу якої була загальна фізична підготовка до праці [2]. До наших днів збереглося чимало свідчень мандрівників та літописців, які високо оцінюють фізичну витривалість і майстерність наших предків. З огляду на це можна стверджувати, що:

- в Україні існувала ефективна система фізичного виховання дітей, молоді та дорослих;
- слов'янський спосіб життя був пов'язаний із системою фізичного виховання;
- необхідність прищеплення військового менталітету підростаючому поколінню з ранніх років, у зв'язку з постійною військовою загрозою, що прослідковується історією ритуалів і обрядів Київської Русі [2].

Наступним важливим історичним періодом у розвитку автентичної системи фізичного виховання став період формування Запорізької Січі. Саме з цим періодом пов'язане формування Війська Запорозького. Запорозьке військо було видатною школою військової звитяги. У науковій літературі XVII і особливо XVIII століття цей край уособлювали з містами та лицарями стародавніх держав [3].

Фізичне та моральне виховання у козаків передбачало: ретельний добір молоді, їх фізичну підготовку в «хрестових школах», заняття фізичними вправами у вільний час, військовий вишкіл та моральне виховання. До найважливіших аспектів фізичного виховання козаків належать: систематичні заняття фізичними вправами у вільний час, військово-фізична підготовка, загартовування організму, верхова їзда, біг, плавання, стрибки у воду, боротьба, кулачні бої та фізичні вправи, різноманітні ігри, змагання і танці [4].

Під час російської повномасштабної агресії в Україні увага всіх українських спортивних організацій спрямована на допомогу ЗСУ та масову військово-фізичну підготовку населення. Використання великомасштабної техніки, стрімкий розвиток бойових дій і ведення денних і нічних бойових операцій вимагають від наших воїнів високих морально-вольових і мотиваційних якостей, фізичної витривалості.

На сучасному етапі, як і в будь-якій країні світу, розвиток фізичної культури і спорту в Україні залежить від потреб суспільства, рівня соціально-економічного розвитку, стану освіти, науки, культури і традицій. Засади Загальнодержавної програми розвитку фізичної культури в Україні сформувався наступних аспектів: шляхом реформування попередньої системи фізичного виховання і спорту з урахуванням традицій, прагнень українського народу .

Отже, система фізичного виховання є динамічною структурою. Процес її формування та особливості існування, взаємозалежні і у взаємодії з економічними, політичними та соціальними характеристиками національного розвитку [5]. Фізична культура в Україні є частиною загальної культури суспільства, що спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості.

Література

1. Деделюк Н. А., Цьось А. В. Традиції фізичного виховання в Київській Русі: монографія. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004. 192 с.
2. Пангелова Н. Є. Історія фізичної культури: навч. посіб. К.: Освіта України, 2010. 294 с.
3. Пілат В. Бойовий гопак. Львів: Галицька січ, 1994. 286 с.
4. Чеховська Л. Історичні аспекти розвитку фізичної культури: навч. посіб. Львів: ЛВІ, 2005. 145 с.
5. Яворницький Д. І. Історія Запорізьких козаків. К.: Наукова думка, 2000. С. 14–25.